

„Adaptace pro všechny děti aneb ani mateřská škola na to nemusí být sama“

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

začátek docházky do mateřské školy není pro děti nic snadného, je to přelomová událost v životě dítěte ale i jeho rodičů (zákonných zástupců) doprovázená značnou změnou v jejich denních režimech. V odborném článku (Adaptace dětí v mateřské škole jako důležitý krok ve vzdělávacím procesu) dostupném na <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/23247/adaptace-deti-v-materske-skole-jako-dulezity-krok-ve-vzdelavacim-procesu.html> jsou uvedeny příčiny a následky problémů vznikajících během adaptačního procesu dítěte v MŠ, ale i praktické doporučení, jak těmto problémům předejít.

Některé děti přicházejí do mateřské školy s různými zkušenostmi ze svých rodin, proto při adaptaci nesmíme zapomínat:

- Dítě třeba nebylo nikdy v kolektivu neznámých dětí.
- Nezná harmonogram dne, nezná jídlo, které se bude podávat.
- Neví, co čekat od učitelů/ek mateřské školy.
- Nezná fyzický kontakt (například držení se za ruce).
- Nezná hračky, neví, jak se používají.
- Nikdy nemělo vlastní židličku, skříňku.
- Může mít zanedbané oblečení a může z toho být smutné, nebo se stát terčem posměchu.

Zákonní zástupci mají stejně jako děti různou míru dovedností a životních zkušeností, a proto nesmíme zapomínat, že:

- Zákonní zástupci mají obavy, co řeknou učitelky na ně nebo na dítě, když něco zapomenou, nebo nepochopí. Jejich reakcí může být buď uzavření se nebo naopak slovní agrese, protože neumí zpracovat emoce z neznámého prostředí.
- Zákonní zástupci nemusí mít dobré vzpomínky na mateřskou či základní školu, a proto mohou být nedůvěřiví či nemusí vidět smysl v předškolním vzdělávání.
- Zákonní zástupci nemusí rozumět dlouhým textům a instrukcím na nástěnkách
- Zákonní zástupci nemusí mluvit dobře česky.

PŘÍKLADY ADAPTAČNÍCH POTÍŽÍ

Zákonný zástupce nebo dítě nerozumí dobře česky. Máme rodiče či děti s odlišným mateřským jazykem

- Materiály pro mateřské školy jsou dostupné na <https://inkluzivniskola.cz/materske-skoly>

Zákonní zástupci nemají dostatek prostředků na vybavení dítěte do MŠ (náhradní oblečení apod.)

- Spojte se s nejbližší sociální službou, která pomůže situaci rodiny řešit. Kontakty na registr sociálních služeb: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>
- Osvědčují se také solidární sbírky mezi rodiči „mámy mámám“

Zákonní zástupci nerozumí či nerespektují pravidla, mají dluhy na stravném, neomlouvají děti apod.

- Spojte se s nejbližší sociálně aktivizační službou, případně pokud máte školního asistenta, i ten může navštívit rodinu doma a nastavit spolupráci.

Zákonní zástupci přivádí dítě do mateřské školy jen sporadicky

- Za absencí jsou často finanční problémy (dluhy na stravném) nebo obtíže s dodržováním režimu apod., rodiče opět může podpořit sociálně aktivizační služba. Informace o službě najdete na: <https://zapojevsechny.cz/clanek/detail/socialne-aktivizacni-sluzba-pro-rodiny-s-detmi-co-od-ni-muzete-cekat>

Zákonní zástupci nemají prostředky na placení stravného

- Zapojením mateřské školy do programu obědů do škol významně zvyšuje nejen pohodu dítěte (i rodičů), ale má také pozitivní vliv na pravidelnost docházky.
- Do 6. 3. 2023 bylo možné zažádat dotační výzvu MŠMT na podporu účasti dětí na předškolním vzdělávání na rok 2023 (do 31. 12. 2023). Koncem roku 2023 je naplánovaná stejná dotační výzva MŠMT i na rok 2024.

Zákonní zástupci často nevědí, že mohou žádat o osvobození od úplaty za předškolní vzdělávání

Od úplaty za vzdělávání je osvobozen:

- a) zákonný zástupce dítěte, který pobírá opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi,
 - b) zákonný zástupce nezaopatřeného dítěte, pokud tomuto dítěti náleží zvýšení příspěvku na péči,
 - c) rodič, kterému náleží zvýšení příspěvku na péči z důvodu péče o nezaopatřené dítě, nebo
 - d) fyzická osoba, která o dítě osobně pečuje a z důvodu péče o toto dítě pobírá dávky pěstounské péče, pokud tuto skutečnost prokáže řediteli mateřské školy.
- Jsou to právě děti těchto rodičů, pro které víceleté a kvalitní předškolní vzdělávání může znamenat rozdíl mezi dalším úspěšným nebo neúspěšným vzděláváním.
 - Pro osvobození od úplaty je třeba dodat potvrzení Úřadu práce o skutečnosti, že je rodič v hmotné nouzi. Škola tuto informaci rodičům může předat.

Něco v chování zákonných zástupců nebo v projevu dítěte je nezvyklé či ohrožující? A nevíte, zda a jak byste měli zasáhnout a ochránit konkrétní dítě

- Pro více informací a identifikaci ohroženého dítěte můžete použít například metodiku <https://www.societyforall.cz/karta-kid-pro-skoly>